

ДЕГРАДАЦИЈА И ЗАШТИТА ЗЕМЉИШТА
- НАУЧНО СТРУЧНИ СКУП -

2015
International
Year of Soils

ЖИВОТНА СРЕДИНА И ЗЕМЉИШНИ РЕСУРСИ У СРБИЈИ

Мр Драгана Видојевић

Агенција за заштиту животне средине

Проф. др Маја Манојловић, Пољопривредни факултет Нови Сад

Проф. др Александар Ђорђевић, Пољопривредни факултет Београд

Бранислава Димић, Агенција за заштиту животне средине

Наташа Баћановић, Агенција за заштиту животне средине

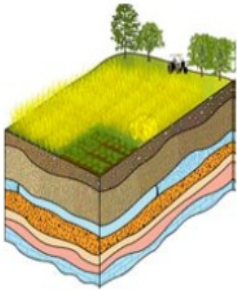
5. Новембар 2015.

ФУНКЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА

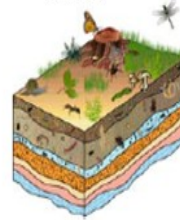
Производња биомасе (пољопривреда и шумарство)

Задржава, складишти, филтрира и трансформише хранљиве материје и воду

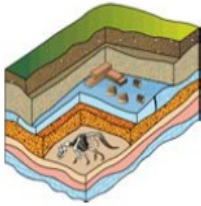
Очување биодиверзитета (врста и гена)

Извор сировог материјала

Архива геолошке и археолошке баштине

Подржава изградњу грађевинских објеката са инфраструктуром и одлагање отпада

ЗЕМЉИШНИ РЕСУРСИ КРОЗ ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС" бр. 135/2004), Закон о изменама и допунама закона о заштити животне средине (Службени гласник РС" бр. 135/2004, 36/2009 члан 22, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон и 43/2011 - одлука УС),
- Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС" бр. 62/2006, 65/2008 - др. закон и 41/2009)
- Национални програм заштите животне средине ("Службени гласник РС" бр. 12/2010)
- Национална Стратегија одрживог развоја Републике Србије ("Службени гласник РС" бр. 57/2008),
- Акциони план за спровођење Стратегије одрживог развоја ("Службени гласник РС" бр. 22/2009)
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологије за израду ремедијационих програма ("Службени гласник РС" бр. 88/2010).
- Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност ("Службени гласник РС" бр. 112/2009)
- Правилник о Националној листи индикатора заштите животне средине ("Службени гласник РС" бр. 37/2011).

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНУ РИЗИКА ОД ДЕГРАДАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА

2015
International
Year of Soils

Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологије за израду ремедијационих програма "Службени гласник РС" бр. 88/2010):

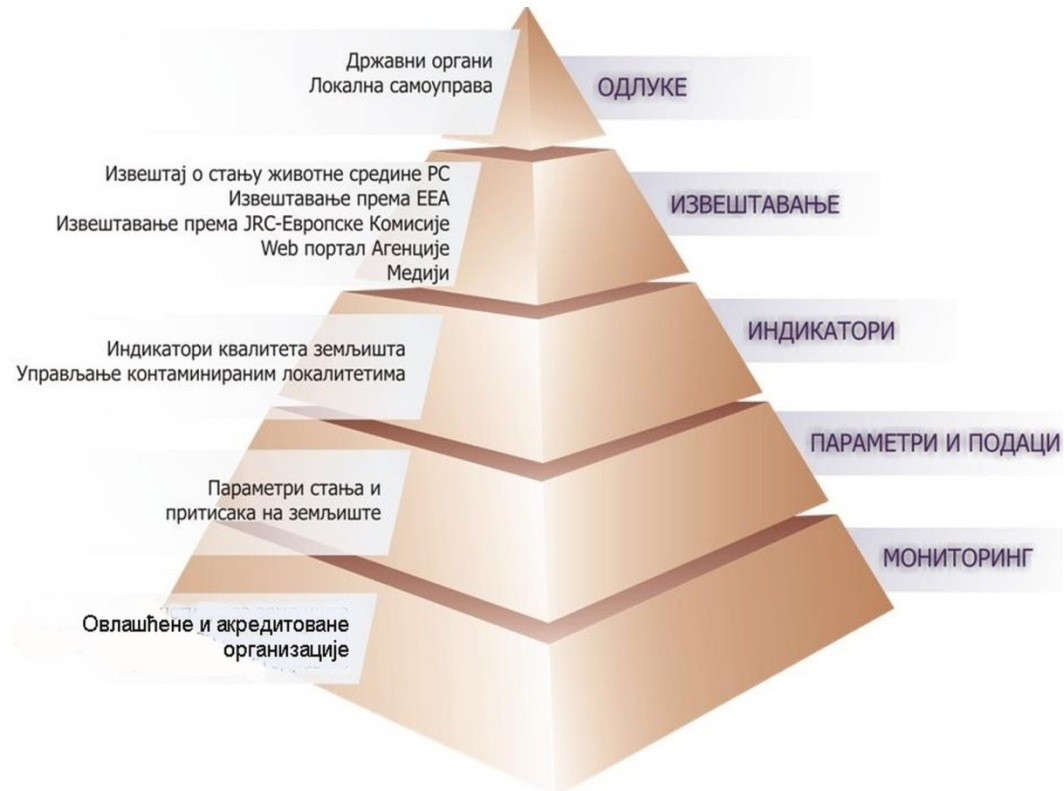
- степен угрожености земљишта од ерозије;
- степен угрожености земљишта од губитка органске материје;
- степен угрожености земљишта са ризиком од збијања земљишта;
- степен угрожености земљишта од заслањивања и/или алкализације;
- степен угрожености земљишта од клизишта, осим клизишта која могу настати рударским активностима за време трајања активности;
- степен угрожености земљишта од ацидификације;
- степен угрожености земљишта од хемијског загађења;

МОДЕЛ ИЗВЕШТАВАЊА О СТАЊУ ЗЕМЉИШТА

2015
International
Year of Soils

Притисци на земљиште

Хемијско загађење

Заслањеност

Клизишта

**Пренамена
земљишта**

Ерозија

Губитак органске материје

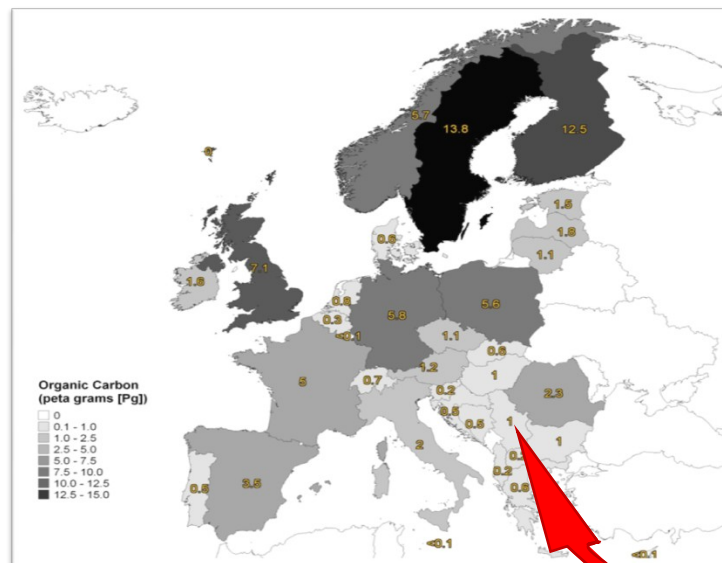
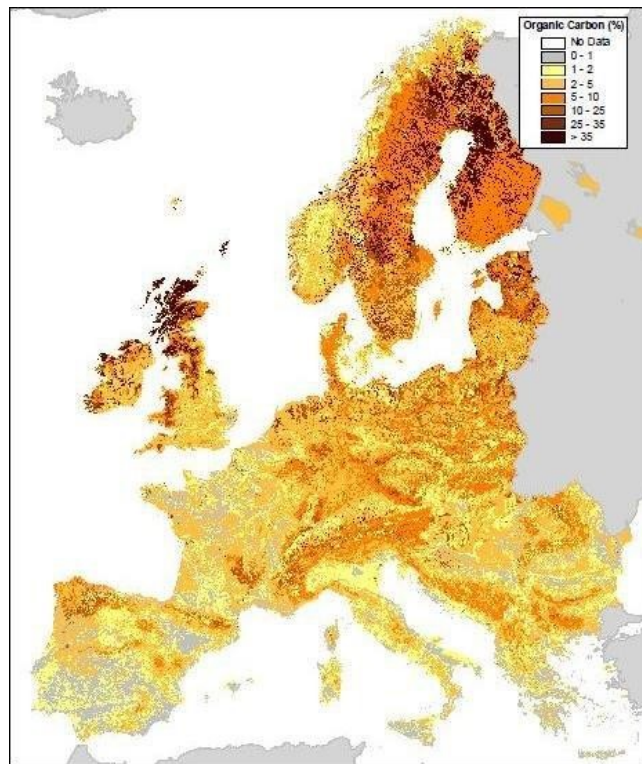

Смањење органске материје

2015
International
Year of Soils

- Територија Србије складишти $705.84 \times 10^{12} \text{g}$ (Tg) органског угљеника до 30 cm дубине
- 50 % површина територије Србије има садржај органског угљеника у земљишту до 2% (0-30 cm)
- Резерве садржаја органског угљеника веће су у шумама и полуприродним подручјима у односу на пољопривредне површине и то за 40.71 % до 30 cm дубине

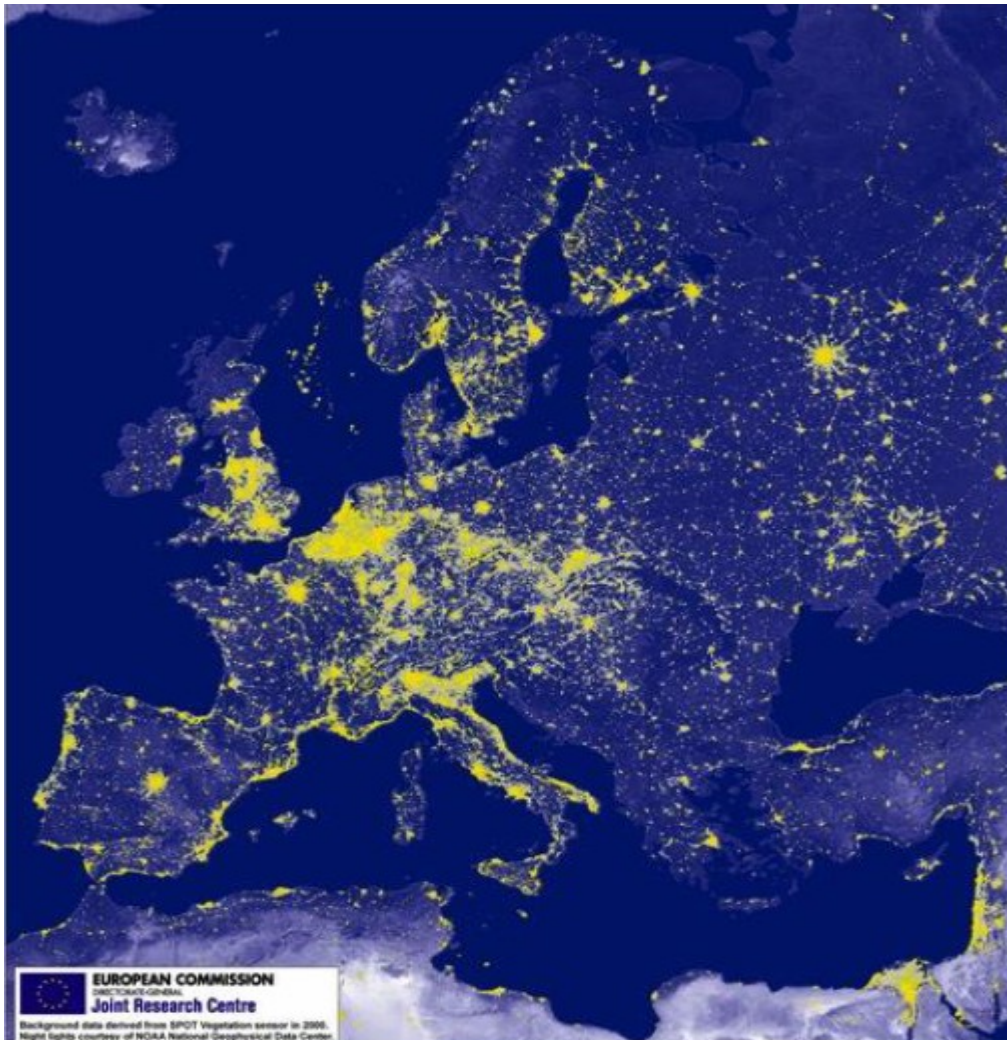

Урбанизација и промена намене земљишта

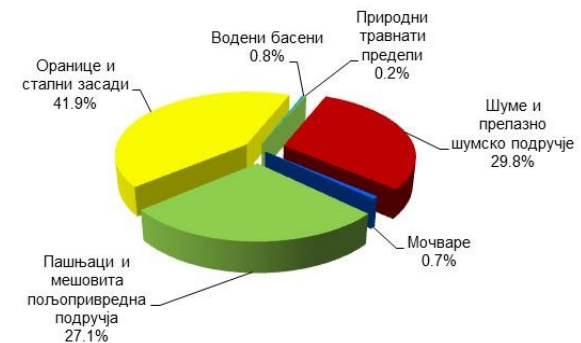

2015
International
Year of Soils

Промене на првом
нивоу CLC
номенклатуре у
периоду 2006-2012.

- Вештачке површине
- Пољопривредне површине
- Шуме и полуприродна подручја
- Влажна подручја
- Водени басени

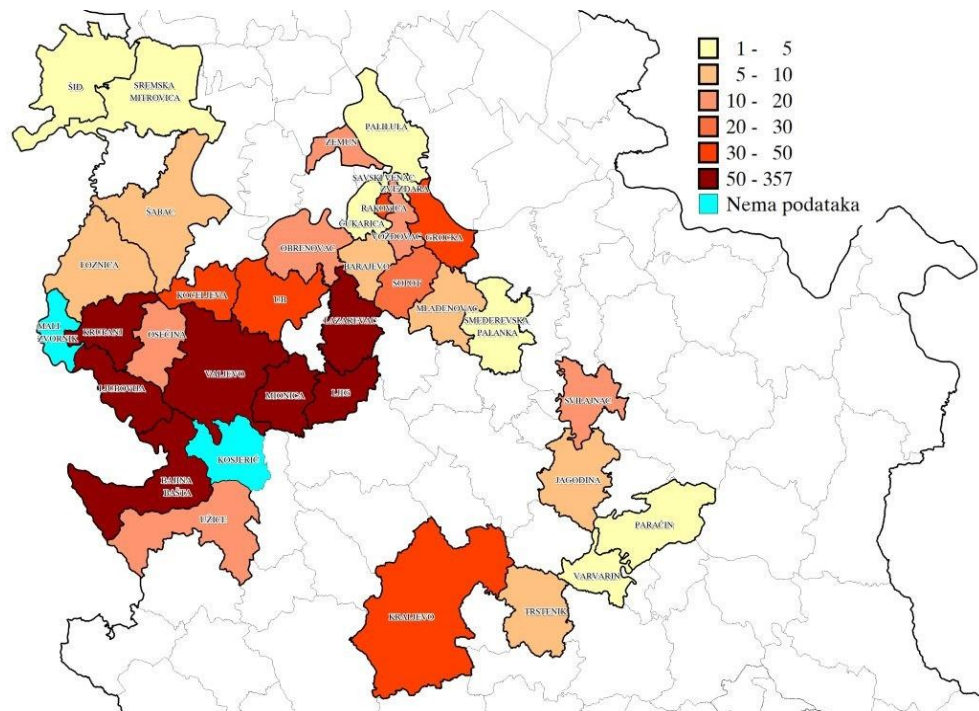
Порекло урбаног земљишта исказано кроз %
различитих класа земљишта коме је
извршена пренамена у периоду 2006-2012.

Клизишта

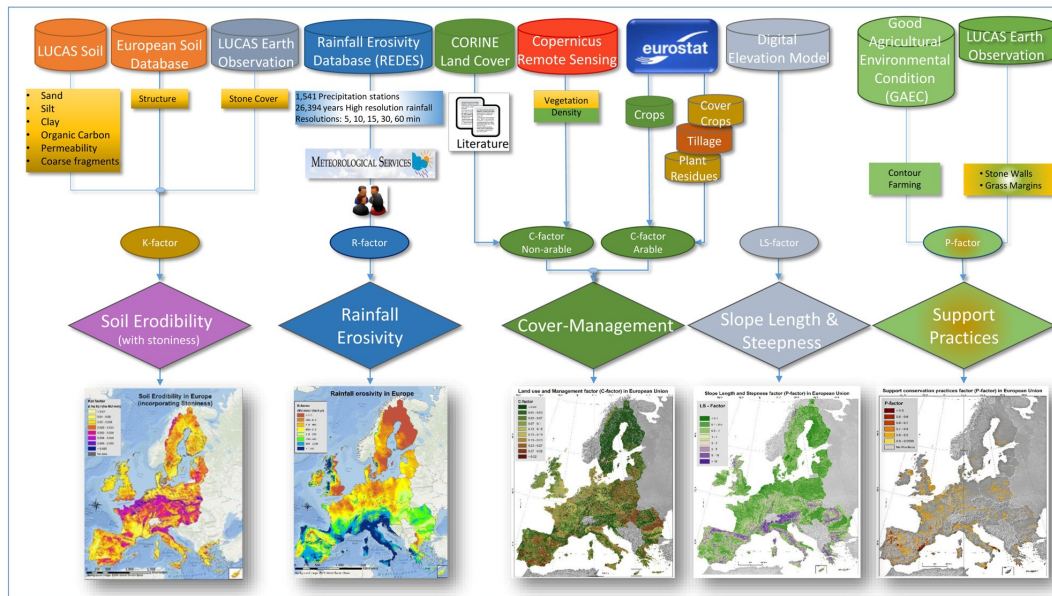

2015
International
Year of Soils

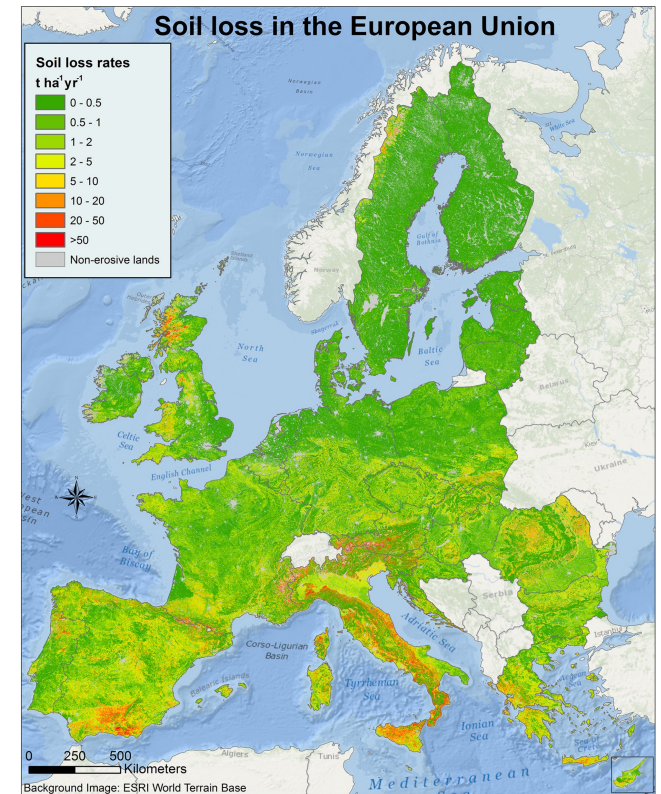

- Нестабилност терена, са појавама клизишта, одрона, сипара и обрушавања обала речних корита различитих димензија и активности, заступљена је на око 25-30 % терена
- Преко 3000 клизишта активирано у 2014. години
- 30% новоформираних, а 70% су стара поново активирана клизишта
- 50% од укупних средстава потребних за реконструкцију у области животне средине након поплава 2014. године неопходно је за стабилизацију и ремедијацију клизишта

Ерозија

- Ерозиони процеси заступљени су на 80 % територије Србије

Референтна година: 2010

На основу RUSLE2015

Загађење земљишта

2015
International
Year of Soils

BBC Sign in News Sport Weather Shop Earth Tra

NEWS

Home Video World UK Business Tech Science Magazine Entertainment & Arts

Asia China India

China

Report: One fifth of China's soil contaminated

© 18 April 2014 | China

REUTERS

Rapid industrialisation has benefited many - but has had a huge impact on the environment

Almost a fifth of China's soil is contaminated, an official study released by the government has shown.

ПОЛИТИКА ONLINE

02. новембар 2015.
последња измена у 11:29

☀ Београд 5°C

СВЕТ

ПОЛИТИКА

ДРУШТВО

ДОГАЂАЈИ ДАНА

ПОГЛЕДИ

НАСЛОВНА 02.11.
ПОЛИТИКА

ХРОНИКА

ЕКОНОМИЈА

СПОРТ

КУЛТУРА

СРБИЈА

РЕГИОН

БЕОГРАД

СПЕКТАР

РАЗГОВОР НЕДЕЉЕ

КОЛУМНА НЕДЕЉЕ

ТЕМА НЕДЕЉЕ

КУЛТУРНИ ДОДАТАК

МОЈ ЖИВОТ У

ИНОСТРАНСТВУ

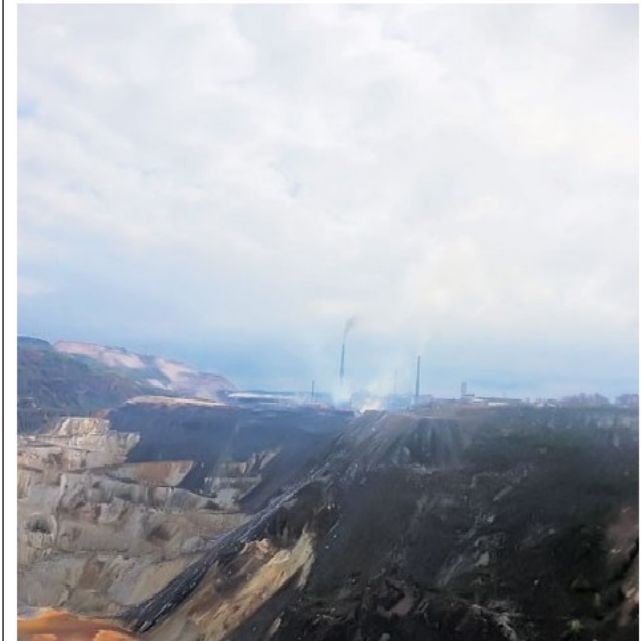
ПОТРОШАЧ

ДРУШТВО

„ПОЛИТИКА“ ИСТРАЖУЈЕ

Отровна борска јаловишта за државу нису приоритет

Из Министарства рударства и енергетике поручују да је претварање две депоније опасног материјала у зелене површине „стављено у други план“, иако ветар са њих разноси честице опасне по здравље

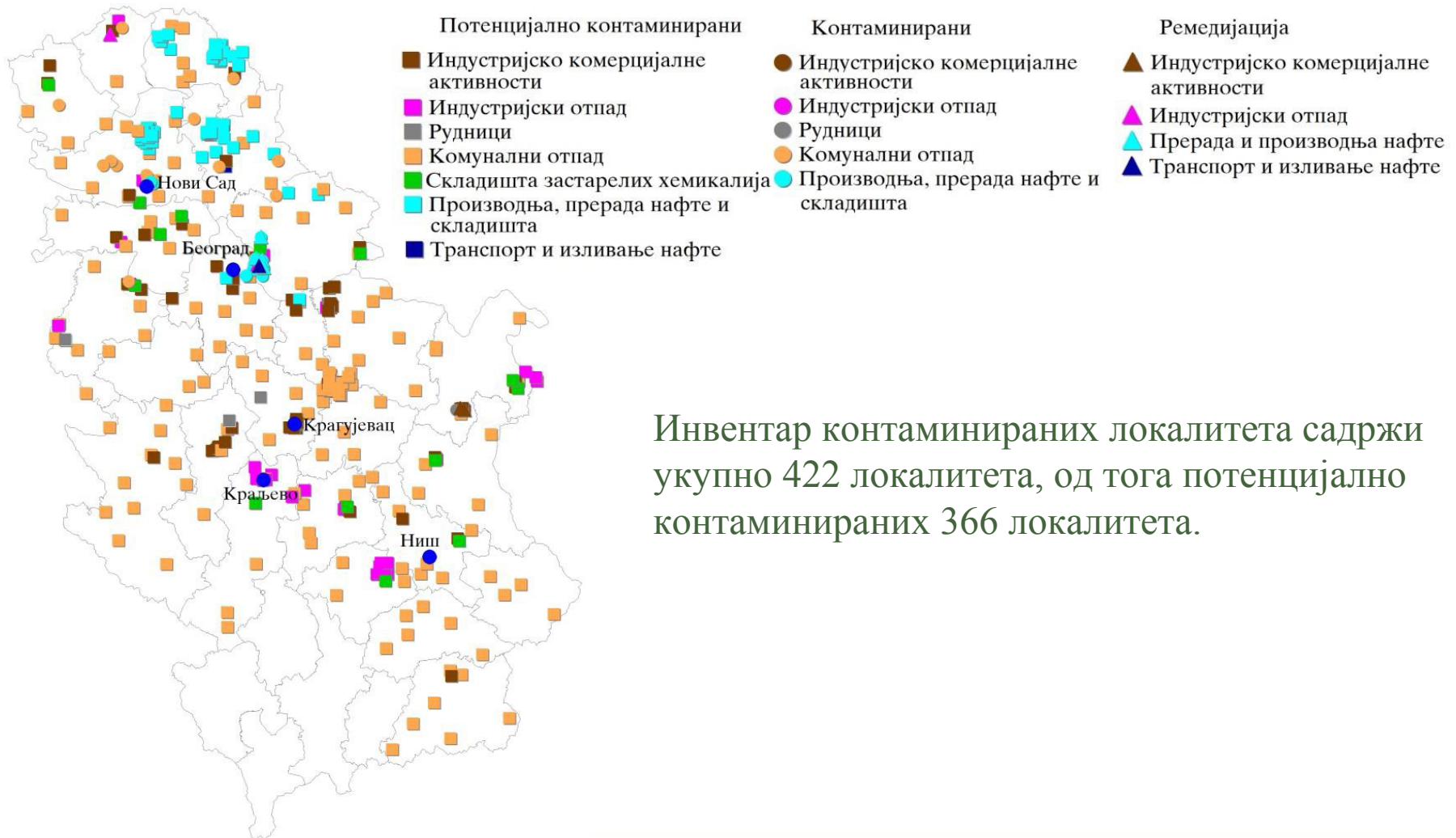

Инвентар контаминираних локалитета

2015
International
Year of Soils

Инвентар контаминираних локалитета садржи укупно 422 локалитета, од тога потенцијално контаминираних 366 локалитета.

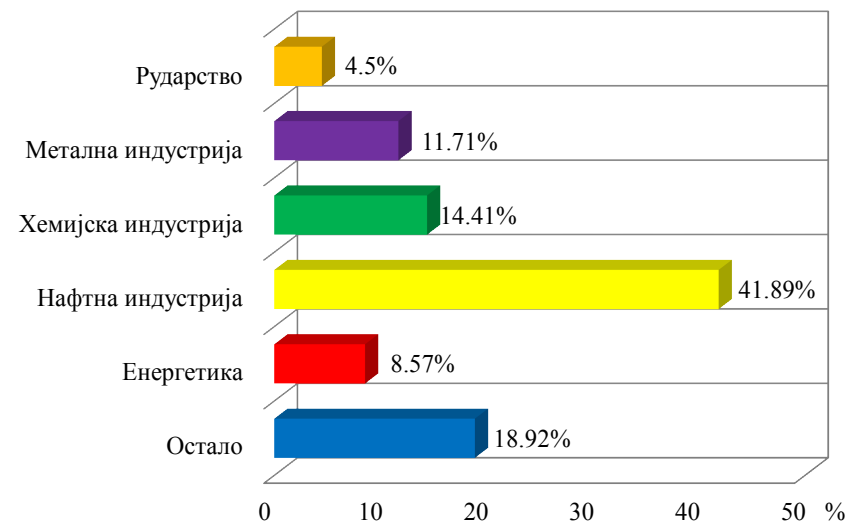
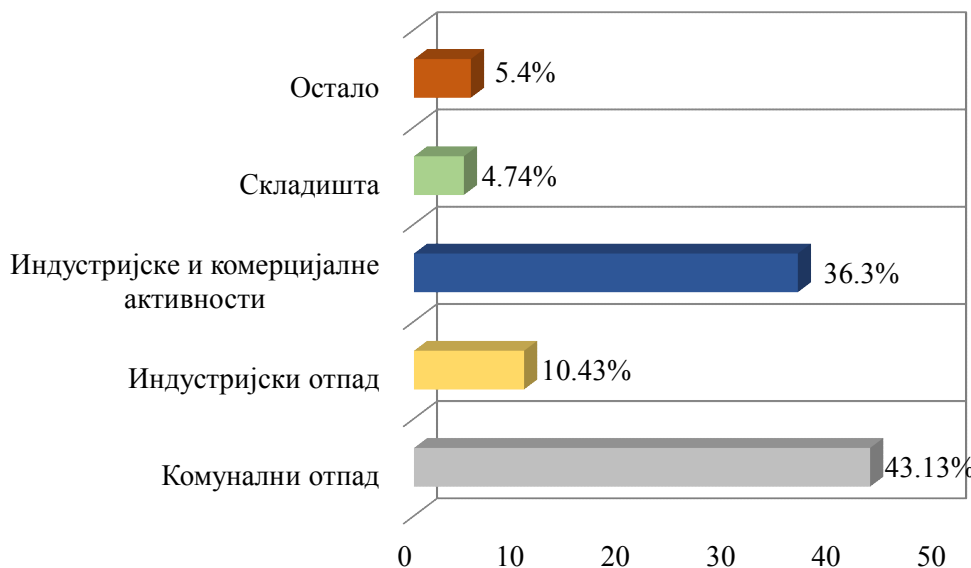

Удео главних типова локализованих извора загађења земљишта у укупном броју идентификованих локалитета

2015
International
Year of Soils

- Јавно комуналне депоније 43.13 %,
- Индустијски и комерцијални локалитети 36.3 %

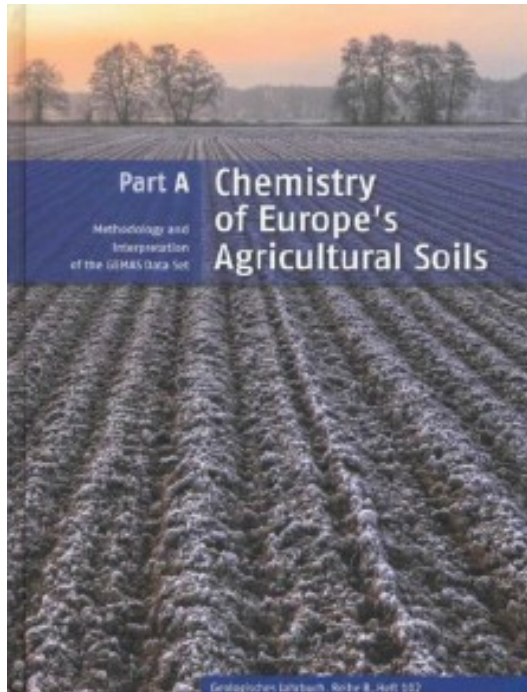

Национално партнерство за земљиште

- Први основни циљ јесте да се подигне свест о вредностима земљишта као ресурса које обезбеђује кључне услуге у екосистему.
- Промовисати одрживо управљање земљишним ресурсима и унапредити политику заштите земљишта, као и одрживу продуктивност.
- Подстицати инвестиције, техничку сарадњу, политике, образовање и подизање свести у области заштите земљишта.
- Промовисати циљна истраживања и развој фокусиран на идентификованим недостацима, приоритетима и обједињавању економске/продуктивне и социјалне димензије и животне средине у области земљишта.
- Побољшати квалитет и доступност података о земљишту и информација: прикупљање, анализе, валидација, извештавање, мониторинг, интеграција са другим дисциплинама.
- Хармонизовати упутства и методе, мерења и индикаторе за заштиту земљишта и одрживо управљање.

- LUCAS 2015

Република Србија
Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Агенција за заштиту животне средине

ИЗВЕШТАЈ О СТАЊУ ЗЕМЉИШТА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА 2013. ГОДИНУ

БЕОГРАД, 2015. године

Save Our Soils

2015

International
Year of Soils

